

Trump-bashing, som jo er en meget udbredt sport i de danske medier for tiden.

Dog er hans interview i samme dags avis med Søren Espersen (DF) et velkomment pusterum. Trods MK's gentagne princippytteri får SE lov til at fremføre sine synspunkter og det mindske min begyndende frygt for, at Weekendavisen nu vil gå i dagbladet Politikens retning.

Jeg har af samme grund opsagt mit mangeårige abonnement på Jyllands-Posten, fordi chefredaktionen for nogle måneder siden blev udskiftet til fordel for én – som jeg ser den – mere Politiken-agtig chefredaktion.

Så nu klarer jeg mig – udover Weekendavisen – med online medierne. Ikke alt dér er falske nyheder og hvis man sorterer kritisk i dem, får man populismen forklaret mere indsigtfuldt end i de gamle medier, synes jeg.

Jeg har nok dæmpet min frygt for, at Weekendavisen nu bliver som de andre, men jeg savner en skribent, der selv tror på Brexit, Trump osv., for jeg tror, at populismen er et paradigmeskift, der er kommet for at blive.

Digitaliserings-hysteri

Lars Theilade
Valby Langgade 49
2500 Valby

»If it ain't broke, don't fix it«. Jimmy Carters økonomiske rådgiver Bert Lance så ingen grund til at reparere noget, der fungerer fint. På samme vis kan man beskrive Weekendavisen, der havde sorte

tal på bundlinjen og fungerede glimrende under Anne Knudsen.

Det var en fornøjelse at læse Weekendavisen, og der var højt til loftet, uanset om avisens journalister var venstreorienterede og politisk korrekte eller lynskarpe værdidebattører – bare de var dygtige. Anne Knudsen skrev artikler og ledere, der vidnede om hendes udsyn og vid i samfundsforhold, politik og historie.

Men under påskud af behov for fornyelse à la *new public management* har man fjernet Anne Knudsen og vil desuden digitalisere Weekendavisen. I sidste måned havde I ellers en glimrende artikel, der kraftigt frarådede ukritisk digitalisering, idet al forskning åbenbart advarer mod, at computere og digital læsning forringer indlæringen hos børn.

Men Berlingske Medias økonomiske ledelse læser åbenbart ikke Weekendavisen. Giv os venligst Anne Knudsen tilbage og lad være at underlægge Weekendavisen det digitaliserings-hysteri, man så ukritisk tyranniserer resten af samfundet med i disse år.

Sandt at sige

Frands Petersen
Lystrup

Medaljens bagside ved, at Weekendavisen har fået en højt profilet redaktør, som er dedikeret til at bringe avisen ind i det 21. århundrede, er desværre, at ugens højdepunkt, bagsiden af Kulturtillægget, er gået samme vej som *Willy paa Eventyr*, tikronesedlerne og Det Fri Aktuelt. Hvor er sproglom-

sterne blevet af? Er de mon plukket af unge piger eller rødhårede drenge?

Som fast læser af den ellers udmærkede avis, sidder jeg tilbage med følelsen af at være reduceret til en håbløst bagudstræbende stokkonservativ IT-mongol eller bare en sur gammel mand. Er jeg mon den eneste?

Skolereformen

Niels Christian Sauer
Lærer, medlem af DLF's hovedstyrelse

Panikken breder sig blandt skolereformens fortalere, og der ledes med lys og lygte efter positive historier om dens effekter i folkeskolen. I en ny SFI-rapport er det endelig lykkedes at finde lidt at gøre godt med, og det tænder straks julelys i øjnene på to fremtrædende reformfolk, forskningschef Andreas Rasch Christensen og rektor Stefan Hermann, der mener hermed at have dokumentation for, at det går den rigtige vej med reformen.

De påpeger, at elevernes trivsel ifølge SFI er steget i forhold til sidste år – til det niveau, den lå på før reformen. Det har et halvt hundrede elever, håndplukket af skolelederne på i alt 19 skoler, selv fortalt til SFI. Der skulle i øvrigt have været 22 skoler, men tre undslod sig, fordi de ikke kunne overkomme at deltage. Det vækker også stor glæde, at andelen af elever, der læser lektier og følger med i timerne, ifølge disse flinke elever er vokset med tre pct. Tre? Har reformen ikke pålagt alle elever at læse lektier i skoletiden?

Heroverfor står anderledes signifikante undersøgelsesresultater, der viser, at re-

formen kæmper med enorme problemer. Her er nogle tilfældige udpluk: SFI har oplyst, at andelen af elever, der finder skoledagene alt for lange er steget fra 43 pct. før til 82 pct. efter reformen, og omfanget af pjæk på de ældste klassetrin er ifølge PISA næsten fordoblet. Andelen af forældre, der mener, at der er for meget uro i klasserne, er steget fra 43 pct. i 2014 til 62 pct. i 2016. I et rundspørge, som dagbladet Politiken for nylig lavede blandt alle landets børnehaveklasseledere, vurderede 4 ud af 5, at reformen har resulteret i generel, massiv mistrivsel blandt børnene. Scharling Research har løbende undersøgt lærernes oplevelse af reformen, og den er bare blevet værre og værre år for år. I 2016 angav 4 pct. af lærerne, at reformen har gavnet elevernes faglige udbytte, mens 33% angav, at den direkte har skadet det. Skolelederne har gennem længere tid rapporteret til SFI, at de oplever et reduceret ledelsesrum, og vi har set adskillige gå af i protest. Flugten til privatskolerne tager til, dygtige lærere flygter i stimer, og tilgangen til læreruddannelsen ligger stadig milevidt under det niveau, den skal op på, hvis vi vil undgå massiv lærermangel på landsplan om få år. 17.000 uddannede lærere arbejder i dag i andre brancher.

Jeg kunne blive ved, men lad det være nok. Det forekommer mig, at man skal have ja-hatten presset godt og grundigt ned over både ører og øjne for at hævde, at det går blot nogenlunde med denne skolereform. Dens diskrete afmontering er da også allerede i gang, først og fremmest i form af konvertering af de lange skoledage til tolrærorordninger, sanktioner af den foregående undervisningsministre. Den nye undervisningsminister har massiv opbakning

hos skolefolket til at accelerere processen alt det, hun kan, og reformfolkene må belave sig på at komme til at stå mere og mere alene i de kommende år.

Sandhed og konsekvens

Dan Jørgensen
MF, Socialdemokratiet

Martin Krasnik slår i sidste uges leder et slag for mere ærlig kommunikation i politik. Det gør han med rette. Og tak for det. Det nærmer sig dog ufrivillig komik, når han i en artikel med netop det tema, sætter mig i bås med Donald Trump. Hvorfor? Jo, skriver Krasnik: »I denne uge har Socialdemokratiets Dan Jørgensen forklaret den manglende opbakning under den tidligere S-regering med ordene: 'Vi kom til at lyde for borgerlige'. Lyde? Som om politik er helt reduceret til markedsføring. Tror de mon, at vælgerne er idioter?« Problemet er bare, at jeg på intet tidspunkt har sagt eller skrevet, at vores fejlagtige kommunikation var skyld i manglende vælgertilslutning (må jeg i øvrigt minde Krasnik om, at vores parti gik frem ved sidste valg). Min pointe var en anden. Nemlig den, at vi socialdemokrater af idealistiske årsager skal gøre ulighed til et værdipolitisk tema i Danmark. Og nej, Krasnik jeg tror ikke, at vælgerne »er idioter«, men jeg ved, at det betyder noget – også for substansen – om man primært bruger teknokratiske eller værdibaserede argumenter for sin politik. Det ville ærligt talt klæde Weekendavisens nye chefredaktør, i en leder med overskriften »sandhed og

konsekvens«, også selv at holde sig til sandheden, når han citerer og kritiserer.

Rettelse

I sidste års sidste udgave af Weekendavisen d. 30. december 2016 bragte vi artiklen »Den skandinaviske ruin« af Asle Toje. Der har desværre sneget sig en fejl ind. Toje skrev:

»Aldrig før i Skandinaviens historie har vi set så megen intolerance i tolerancens navn. Claes G. Ryn opsummerer udviklingen i artiklen 'Sveriges kulturradikala experiment'. Mordraten røg i vejret, det samme gjorde voldtaegstallene, og staten fik økonomiske problemer. Alle varselstegn blev ignoreret. Sverigedemokraterna var de eneste modstandere af eksperimentet og blev gjort til politiske pariaer.«

Men der burde have stået: »Aldrig før i Skandinaviens historie har vi set så megen intolerance i tolerancens navn. Claes G. Ryn opsummerer udviklingen i artiklen 'Sveriges kulturradikala experiment'. Mordraten røg i vejret, det samme gjorde voldtaegstallene, og staten fik økonomiske problemer. Alle varselstegn blev ignoreret. Sverigedemokraterna var de eneste modstandere af eksperimentet og blev gjort til politiske pariaer.«

Forskellen på første og andet tekststykke består i et kolon, der erstattes af et punktum. Kolonet efter omtalen af Ryns artikel »Sveriges kulturradikala experiment« kunne få det til at se ud, som om Toje opsummerer Ryns pointer fra artiklen. Men det er ikke tilfældet. De pointer er Tojes egne, ikke Ryns. Derfor burde der i stedet have været et punktum. Vi beklager fejlen.

Kronik. I anledning af 500-året for Reformationen ønsker jeg tre ting: at katolikkerne tager et opgør med en patriarkalsk magtstruktur; at lutheranerne forvinder Luthers pessimistiske menneskesyn, og at vi lader os inspirere af Karen Blixens Babette, som viser, at det indre og det ydre univers kan være intimt og glædesfyldt forbundet.

Slut med den syndige Eva

AF DORTHE ENGER

Ar 2017 markerer, at det er 500 år siden, at Martin Luther indledte Reformationen og splittede den katolske kirke. Denne begivenhed har været anledning til konflikter og krige, hvor politisk magt (verdslig og kirkelig) har stået i centrum med teologien som våben og anledning. På grund af globaliseringen har den gamle konflikt mistet noget af sin aktualitet. På det livsanskuelsesmæssige marked er kristendommen en bod blandt andre. Måske er tiden nu kommet til at udforske de kristne profiler, acceptere deres forskellighed og reflektere over, hvordan de kan præge verden i fremtiden.

Hvad kunne man ønske sig for kristendommen i 2017 set i lyset af reformationsåret? Svaret afhænger selvfølgelig af, hvem man spørger. Hvis jeg, som i eventyrene, fik tre ønsker, hvad ville jeg så ønske mig?

For det første, at katolicismen tager et opgør med en patriarkalsk magtstruktur, der hører en præmoderne tid til.

Magt forbindes ofte med noget negativt, noget beskidt, men magt er nødvendigt for at kunne effektivere beslutninger og sætte grænser. Det positive ved den centraliserede magt i den katolske kirke er, at den har skabt en ramme for den kristne fortælling, der kan genkendes over hele kloden. Den katolske kirke har gennemslagskraft. Paven har status, og også andre end katolikker lytter til ham. Mange paver har talt fredens, retfærdighedens og de undertryktes sag og på den måde fungeret som en global samvittighed.

Ud fra mit postmoderne perspektiv er det negative ved pavedømmet klerikalismen (lægfolkets underordnede rolle i forhold til præsteskabet) og det præmoderne syn på kønsroller. Den nuværende pave ønsker mere dialog med lægfolket, men han går ikke ind for kvindelige præster. Han mener dog, at kvinder skal have mere indflydelse i kirken. Mange katolske kvinder har i forvejen ledelsesfunktioner i klostre og skoler, men de har ikke den kirkepolitiske magt til at ændre på forholdene i den katolske kirke generelt.

Det betyder imidlertid ikke, at de ikke har kunnet præge beslutninger. Som præsters personlige venner eller som elskerinder har de haft og har uformel indflydelse. Denne Lady Macbeth-rolle er i min optik ikke værdig for moderne kvinder. Den er både uigennemsigtig og gratis, da den foregår i det skjulte uden ansvar.

Luthers opgør med den katolske kirkes magthierarki var en tiltrængt systemkritisk dagsorden, som han (dog ikke som den eneste) introducerede med stor kraft. Samtidig var hans giftermål en genoptagelse af en gammel kristen praksis, der på sin vis indvarslede adgangen til præsteembedet for kvinder i mange protestantiske kirkesamfund.

Kvinden blev nu tættere forbundet med embedet gennem sin funktion som præstens kone. Luther blev en reformator, der rystede datidens pose. Desværre blev denne rolle koblet med ikonstatus, blandt andet i den danske folkekirke, som resulterer i, at hans negative virkningshistorie underspilles, herunder effekten af hans antisemitiske udtalelser og hans negative menneskesyn.

I den forbindelse, og det er hermed overgangen til mit andet ønske, synes jeg, at Luthers pessimistiske menneskesyn, hvor mennesker ikke kan bidrage med noget selv, er for ensidigt. Jeg ville ønske, at Luthers ven Philip Melancthon fik lov til at overskygge Luther på dette område. Hans kristne humanisme ligger tættere op ad det katolske holistiske menneskesyn, hvor Gud og menneske ikke er hinandens modsætninger, og hvor menneskets svage og onde sider ikke får lov til at blive den endelige sandhed. Grundtvigianismen og K.E. Løgstrups filosofi repræsenterer også dette mere positive menneskesyn.

ILLUSTRATION: CHARLOTTE PARDI

I en postlutheransk kultur som den danske er det pessimistiske menneskesyn et problem. Gennem troen og troen alene kan det afmægtige menneske ud fra et lutheransk perspektiv udføre gode gerninger. Det fyldes op gennem troen på Jesus' budskab og værdier og kan dermed handle godt. Men hvad sker der, når troen forsvinder, og det der er tilbage er men-

neskets tomme og fomedrede indre, der ingen værdi har i sig selv? Så er porten åben, og andre dagsordner kan flytte ind. Og det er præcis de andre dagsordner, som debattører som Sørine Gotfredsen og Svend Brinkmann tager fat på i deres kulturkritik.

Gotfredsens løsning er en styrkelse af eller tilbagevenden til

troen. Brinkmann, der har det negative lutheranske menneskesyn til fælles med Gotfredsen, men ikke det religiøse, ønsker at flytte fokus fra den personlige oplevelse og selvindsigt til et udadrettet fokus mod medmenneskene, kærligheden og den etiske forpligtelse. Brinkmann kommer desværre, som jeg ser det, til at smide barnet ud med badevandet gennem sin polarisering af selvindsigt og selvudsig.

Den subjektive oplevelse og selvindsigten, som psykologien, kristen og østlig mystik har udviklet teknikker til at udforske, står ikke i vejen for kærlighed og etisk forpligtelse. Tværtimod. Som der står i Matthæusevangeliet kapitel syv, vers fem: »Tag først bjælken ud af dit eget øje, så kan du se klart nok til at tage splinten ud af din broders.«

Misbruget af disse sindsteknikker, som Brinkmann bruger som argument mod den indre oplevelse og selvindsigtens vej, kan hænge sammen med det pessimistiske mindset, som stadig lever, men uden et religiøst indhold. Det indre tomrum gør det, som nævnt, let at overtale mennesker til, at de trænger til en opgradering. Her kan arbejdspladser i værste fald bruge sindsteknikker grænseoverskridende mod den ansatte, så vedkommendes personlighedsudvikling eller mangel på samme kan bruges som argument for forfremmelse eller fyring.

Samtidig er det trist, at folkekirk præster, der interesserer sig for religiøse oplevelser og åndelig udvikling og inviterer deres sognebørn til meditationskurser, ofte ses på med skepsis af repræsentanter for den kirkelige institution, for hvem det lutheranske menneskesyn synes at stå uantastet.

Og dermed kommer jeg til mit sidste ønske, nemlig, at mange mennesker vil læse Karen Blixens *Babettes gæstebud* i det nye år, så de kan lade sig inspirere af en kvindeskikkelse, der som en moderne tids reformator skaber åndelig fornyelse blandt sine medmennesker gennem sin skabende kraft, og som viser, at det indre univers og det ydre kan være intimt og glædesfyldt forbundet.

Højdepunktet i *Babettes gæstebud* er middagen, der afholdes til minde om den afdøde og savnede provst i det lille norske sogn Berlevåg. Babette giver det bedste hun har, sin madkunst, for at vise taknemmelighed over for de mennesker, der har taget imod hende som flygtning. Hun modtager ikke nogen ros eller anerkendelse for sin præstation.

I slutningen af *Babettes gæstebud* sidder den udmattede Babette i køkkenet ved huggeblokken, der metaforisk bliver det kunstneriske alter, hun ofrer sig på gennem hengivelsen til sin madkunst. Gæsterne indtager i løbet af måltidet skildpaddesuppe. Skildpadden er tidligere i novellen sammenlignet med en slange. De indoptager således slangen i et omvendt syndefald, hvor de gennem den sanselige nydelse fristes ind i livet. Oplevelsen af velbehag gennem vinen og maden åbner vejen til deres hjerter, og gamle konflikter bilægges.

Babette overtager præsterollen, idet hun fornyr sammenhængskraften i det fællesskab, som provsten tidligere var leder for. I modsætning til ham knytter hun ikke sognebørnene til sig i et afhængighedsforhold. Hendes rolle er frisættende, og på den måde fungerer hun som en Jesusfigur. Hendes karakter bliver dermed et billede på Jesus' opvurdering af kvinden i Det Nye Testamente.

Det er slut med den syndige Eva, der er skurken i Det Gamle Testamente. Denne skrækkelige syndefaldsfortælling, der udtrykker patriarkatets projektion af ansvaret for ondskaben på kvinden, får i Karen Blixens fortælling en anden og livsbekræftende drejning. Denne stærke kvindeskikkelse og det positive og holistiske menneskesyn i novellen er godt at lade sig inspirere af i det nye år.

Dorthe Enger er uddannet cand.mag. i engelsk, religion og filosofi og arbejder som gymnasielærer. Hun er debattør, foredragsholder og forfatter til blandt andet bogen »Hjerne og hjerte – jesuitternes dannelsevision i en dansk kontekst« (2007).